

Et undervisningsopplegg om

BARNE- *konvensjonen*

Barns rettigheter i *SKOLEN*

- Aktivitetsark med oppgaveidéer og tips til lærerne
- Hjelpesark med bakgrunnsinformasjon og kopieringsoriginaler

DISKRIMINERING

Artikkel 2:

Alle barn har rett til beskyttelse mot diskriminering

PRIVATLIV

Artikkel 16:

Alle barn har rett til privatliv

DELTAKELSE

Artikkel 12:

Alle barn har rett til å si sin mening, og deres mening skal bli tatt på alvor

MISBRUK

Artikkel 19:

Alle barn har rett til at ingen skader eller misbruker dem

Barns rettigheter i *SKOLEN*

AKTIVITETSARK

FORSLAG TIL AKTIVITETER OG FREMGANGSMÅTE:

Velg én eller flere av aktivitetene under:

Mål:

Elevene vet at alle har rett til å si sin mening og bli hørt i alle spørsmål som har med skolehverdagen å gjøre

ENIG - UENIG!

Minn elevene om at alle er forskjellige og opplever skolen forskjellig, og si deretter at dere skal ha noen avstemninger som viser dette. Gi dem et rødt og et grønt kort hver, rødt for "nei" og grønt for "ja".

Presenter forskjellige påstander og be elevene vise grønt kort hvis de er enige og rødt kort hvis de er uenige. Her er det ikke riktige og gale svar, deres mening er viktig! Begynn enkelt.

Her er noen forslag:

- Jeg har det ganske bra på skolen i dag
- Jeg liker å spille fotball i friminuttene
- Jeg liker bedre å jobbe i grupper enn å jobbe alene

Gå videre til:

- Alle barn trenger å gå på skolen
- Jeg er god til å høre på andres meninger
- Vi lærer å ha respekt for hverandre på skolen
- Jeg får mulighet til å si hva jeg mener på skolen

Gjør aktiviteten i samlet klasse eller i grupper og la klassen/gruppene diskutere synspunktene underveis. Minn dem om at det ikke er riktige eller gale svar, men at deres synspunkter er viktige.

Barns rettigheter i *SKOLEN*

AKTIVITETSARK

Mål:

Elevene vet at:

- alle har rett til å ha det bra på skolen
- alle har rett til tilpasset opplæring
- for at alle skal få oppfylt rettighetene sine, må også alle ta et ansvar

LAG EN REGEL

Del klassen i grupper på 3-5 elever. Si at de nå skal lage regler for en ideell skole der alle elever får oppfylt sine rettigheter. For å differensiere kan du f.eks. gi alle gruppene et "Lag en regel oppgavekort" (se hjelpeark) og be dem bli enige om noen regler som sørger for at det som står på kortet, blir oppfylt.

Oppmuntre elevene til å være kreative og ikke begrense reglene til hva de tror er gjennomførbart her og nå. Be dem ikke bare tenke på forbud, men også regler som oppmuntrer til en bestemt handling/oppførsel.

Når gruppene er klare, leser de reglene opp for resten av klassen som kan komme med kommentarer og tilleggsforslag.

I samlet klasse sorterer elevene reglene i tre grupper:

- Regler de tror de kan gjennomføre på egen hånd og som egner seg som klasseregler
- Regler som lar seg gjennomføre sammen med andre (andre elever/voksne i skolemiljøet eller utenfor skolen)
- Regler de ikke tror kan gjennomføres eller som ikke er bra å ha

I grupper eller samlet klasse: Velg en regel som krever hjelp fra en annen instans for å gjennomføres. Legg en plan for hvordan dere vil gå fram for å informere andre om betydningen av regelen og få dem til å være med og arbeide for regelen. Planene kan for eksempel omfatte brevskrivning, presentasjon i møte med enkeltpersoner/grupper (rektor, elevråd, skolemiljøutvalg, lokalpolitikere...), artikkel i lokalavisa ... Læreren hjelper elevene med å gjennomføre planene. (Her kan det være en fordel å være to lærere, om mulig.)

Barns rettigheter i *SKOLEN*

AKTIVITETSARK

X-TRA

"KLASSE 6B"

Video med fem kjente utfordringer fra barns hverdag inkludert lærerveiledning. Utgangspunkt for samtale, rollespill og aktiviteter.

De fem episodene er:

- Vennskap (om utfordringer i forbindelse med fadderansvar for yngre elever)
- Tør du? (om bruk / misbruk av sms og retten til privatliv)
- Martins første trening (om inkludering på fotballtreninga)
- Selvbildet (om mobbing)
- Hemmeligheten (om gruppepress på skolen og problemer hjemme)

[Her finner du filmene og lærerveiledningen.](#)

Episodene "Vennskap", "Tør du?" og "Selvbildet" er knyttet til situasjoner på skolen og best egnet til denne økta.

VARIASJONER OG OPPFØLGING TIL LAG EN REGEL-AKTIVITETEN

- Lag en liste med det ansvar som følger med hver av reglene elevene laget.
- Lag en plakat med reglene og dekorér gjerne med fotografier elevene tar av relevante områder på skolen
- Se på reglene som gjelder for skolen og diskuter om de ivaretar barns rettigheter. Er det noen regler som ødelegger for barns rettigheter?
- Vurder videre arbeid med for eksempel brev til elevråd/SMU eller rektor som en oppgave i norsk

OPPSUMMERING:

- Alle barn og unge har rett til å være trygge og tilfredse på skolen – og få mulighet til å lære.
- På alle skoler er det noe elevene liker og noe de ønsker å forandre. Elevene har rett til å bli hørt og bli tatt på alvor i alt som angår dem.
- Hvis alle skal få oppfylt sine rettigheter, må også alle ta et ansvar.

Barns rettigheter i *SKOLEN*

HJELPEARKE

OPPLÆRINGSLOVEN SIER

§ 9a-5. Elevdeltaking i skolemiljøarbeidet

Elevane skal engasjerast i planlegginga og gjennomføringa av det systematiske arbeidet for helse, miljø og tryggleik ved skolen.

§ 11-1a. Skolemiljøutval ved grunnskolar

Ved kvar grunnskole skal det vere eit skolemiljøutval. I skolemiljøutvalet skal elevane, foreldre-rådet, dei tilsette, skoleleiinga og kommunen vere representerte. Skolemiljøutvalet skal vere sett saman slik at representantane for elevane og foreldra til saman er i fleirtal.

...Skolemiljøutvalet skal medverke til at skolen, dei tilsette, elevane og foreldra tek aktivt del i arbeidet for å skape eit godt skolemiljø. Skolemiljøutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolemiljøet, jf. kapittel 9a.

§ 11-2. Elevråd ved grunnskolar

Ved kvar grunnskole skal det for årstrinna 5-7 og for årstrinna 8-10 vere eit elevråd med representantar for elevane.

.... Elevrådet skal fremje fellesinteressene til elevane på skolen og arbeide for å skape godt lærings- og skolemiljø. Rådet skal også kunne uttale seg i og komme med framlegg i saker som gjeld nærmiljøet til elevane.

Undersøkelse utført av Ida Frugård Strøm ved Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress, NKVTS.

Et skolemiljø preget av mobbing skaper usikkerhet i hverdagen som igjen svekker prestasjonsevnen til alle elevene.

- Mobbing i skolen påvirker alle elevenes karakterer. Snittet er nesten en hel karakter lavere for elever på skoler som preges av mobbing enn på skoler der det ikke er utbredt med mobbing.
- Dette holder seg når tallene for dem som var mobbet er tatt ut av analysen, sier Strøm.
- I skoler der medelevene støtter offeret, er det mindre mobbing. På skoler der mobberen er populær og har støtte, er det mer mobbing, sier hun.

Les mer om undersøkelsen [her](#).

Barns rettigheter i *SKOLEN*

HJELPEARKE

LAG EN REGEL. OPPGAVEKORT:

(klipp ut disse til små kort og fordel dem på gruppene)

Lag regler som gjør at alle elever føler seg trygge og beskyttet fra farer

Lag regler som gjør at alle føler seg godtatt som de er

Lag regler som gjør at alle elever har de samme mulighetene til å være med på alt som skjer på skolen

Lag regler som gir alle elever samme muligheter til å lære og til å få til det de gjør

